

TÜRKÇE İLE RUSÇADA BENZER BİÇİM VE İŞLEVDEKİ BİR EK

Sinan DİNÇ*

Öz

Türkçe ve Rusça farklı dil ailelerine mensup dillerdir. Bu yüzden iki dil arasında yapı olarak önemli farklılıklar vardır. Türkçe ve Rusça konuşurlar uzun süre temas halinde oldukları için diller arasında da alışveriş olmuştur. İki dil arasındaki ilişki büyük oranda sözcük alışverişinden öteye gitmemiştir. Bu makalede hem Türkçede hem de Rusçada bulunan *+(n)In* ekinin işlevsel olarak benzerlikleri gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Rusça, ilgi hâli, tamlayan eki, genitif eki, iyelik sıfatları.

A SUFFIX WITH A SIMILAR FORM AND FUNCTION, FOUND BOTH IN TURKISH AND RUSSIAN**Abstract**

Turkish and Russian are languages coming from different language families. Therefore, there are significant structural differences between them. Because these two languages have been in contact for a long time throughout history, there have been exchanges between them. This, however, has not gone beyond word transfers. This study is intended to point out functional similarities of the suffix *+(n)In* in Russian and Turkish.

Keywords: Russian, genitive case, possessive adjectives.

Türkçe ve Rusça farklı dil ailelerine mensup dillerdir. Bu yüzden iki dil arasında yapı olarak önemli farklılıklar vardır. Türkçe ve Rusça konuşurlar uzun süre temas halinde oldukları için, diller arasında sözcük alışverişi olmuştur. Türk Dil Kurumunun (2011) sözlüğüne göre Türkçede Rusçadan alıntılanma 43 sözcük bulunmaktadır¹. Mesela; Erzurum, Kars gibi bazı şehirlerimizde “sımışka”² gibi Rusçadan alınma sözcükler kullanılmaktadır. Ağızlardaki sözcükler de dâhil edilirse alıntı sözcük sayısı doğal olarak artacaktır. Rusçada da “Türkizmler”³ diye adlandırılan Türkçeden alınma birçok sözcük bulunmaktadır⁴.

* Yrd. Doç. Dr.; Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, sinandinctr@gmail.com.

¹ Bu sözcüklerden *boyar*, *tayga* aslında yine Türkçe kökenli sözcüklerdir.

² *sımışka* <*семечко*<*семья*=çekirdek, tohum (Mustafayev ve Şerbinin, 1996: 824).

³ “Türkizm” sözcüğü, Rusçada “ü” sesi olmadığı için “Туркизм” (Тюркизм) şeklinde “yu” (ю) ile yazılmaktadır. Bu durumda “yu” sesi, “ü” ile “ü” arasında fakat “u” sesine daha yakın telaffuz edilir. Sözcüğün sonundaki (Тюркизм+ы) +ı eki, çokluk ekidir.

⁴ Şipova'nın hazırladığı “Rusçada Türkizmler Sözlüğü” adlı eserde Türkçeden Rusçaya geçmiş 2000 sözcük verilmiştir (Şipova, 1976). Türkçe sözcüklerin alıntılanması, Altın Ordu devletinden çok önce, Ana Slav dönemi (Праславянский период) diye adlandırılan Rusçanın erken dönemlerinden itibaren başlamıştır (https://ru.wikipedia.org/wiki/Тюркизмы_в_русском_языке#cite_ref-.D1.84_2-1.) “Türkizmler” konusunda hazırlanan eserler, genellikle sözlük birimleri içermektedir. “Türkizmler” ile ilgili çalışmalarda geçen *+ilk* (http://filologdirect.narod.ru/sra/sra_2006_19.html) eki gibi biçim birimler ise sözcük bünyesinde geçmiş olan biçim birimlerdir.

Bu çalışmanın konusu ile doğrudan bir ilişkisi olmasa da Rusçada “Türkizmler” ile ilgili çalışmaların tarihçesi hakkında kısaca bilgi vermek yerinde olacaktır. Dobrodomov, “Rusçadaki Türkizmlerin Araştırılması ile İlgili Bazı

Bu çalışmada Rusça ve Türkçede benzer biçim ve işlevdeki +(n)In eki üzerinde durulmuştur. İsimlerin ve fiillerin çekimleri her iki dilde de kendine özgü ve birbirlerinden farklıdır. Türkçede cinsiyet kategorisi yokken Rusçada cinsiyet kategorisi bilinmeden isim çekimi, sıfat çekimi, bazı kip/zamanlarda fiil çekimi yapılamaz. Sıfatlar, Türkçede yalnız kullanılırken Rusçada niteledikleri veya belirttikleri isimle uyumlu olarak sayı, hâl ve cinsiyet kategorisine uygun ek alırlar. Diğer birçok dilde olduğu gibi canlı/cansız kategorisi Türkçede de terk edilmiş⁵ olmasına karşın Rusçada, yükleme hâlinde (винительный падеж) kısmen de olsa önemini korumuştur⁶. Türkçede çekim ekleri sadece bir görev üstlenebiliyorken Rusçada bir ek dört görev üstlenebilir. Mesela, Türkçede, *gör-dü+m* şeklindeki bir çekimde zaman kavramı farklı şahıs kavramı farklı bir ekle karşılaşılır. Rusçada *виде+л(a)* çekiminde *л* eki 1- geçmiş zamanı 2- teklik 3- erkek cinsi (eğer ek *ла* şeklinde olursa dişi cinsi) 4- zayıf da olsa şahsı ifade eder.

Böylesine birbirinden farklı iki dil arasında ortak unsurları görmek nadir bir durumdur. +(n)In eki, bu nadir duruma güzel bir örnektir. Türkçedeki bu ekin geçmişi hakkında elimizde yeterli miktarda kaynak bulunmamaktadır, bu sayede eki takip etmek mümkündür. Söz konusu ek, günümüz Türkiye Türkçesinde +(n)In şeklinde işaretlenmektedir fakat aslının diğer Türk

Sorular” (<http://www.philology.ru/linguistics2/dobrododomov-67.htm>) adlı çalışmasında “Türkizmler” araştırılmasının tarihçesi hakkında değerli bilgiler vermiştir. Bu bilgiler özet olarak şöyledir:

“Türkizmlerin” araştırılması daha XVIII. yüzyılda başlamıştır. Bilinen ilk doğu dilleri ile Rus dilinin karşılaştırılma denemesi 1769 yılına aittir. Vasiliy Tuzov’un “Gündelik İş (Поденьшина)” adlı hiciv dergisinde doğu dilleri ile benzeyen Rusça sözcüklerin listesi yayımlanmıştır. 1812 yılında Moskova Üniversitesi bünyesindeki Rusya Sözlü Kültürü Sevenleri Cemiyeti, Tatarcanın (daha doğrusu genel olarak Türk lehçelerinin) Rusçanın sözlüğüne katkısının da ele alınacağı diğer dillerin Rusçaya etkisi üzerine bir araştırma yarışması konusu ortaya attı. Fakat bu çalışma tamamlanamamıştır. Oldukça ilginç tespitler İ. İ. Sereznevskiy’nin redaktöründe 1854 yılında yayımlanan “Karşılaştırmalı ve Açıklamalı Sözlük ve Gramer İçin Materyaller (Материалы для Сравнительного и Объяснительного Словаря и Грамматики)” içinde yer almaktadır. “Materyaller”in birinci cildinde Rusçanın doğu dilleri ile benzeyen sözcüklerinin listesi yayımlanmış ve muhtemel kaynağın doğu dillerinden hangisinin olduğu belirtilmiştir. Bu sözlüğün hazırlanmasında meşhur Rus şarkiyatçılar İ. N. Berezin, A. A. Bobronikov, V. V. Grigor’yev, A. K. Kazambek, İ. M. Kovalyevskiy, P. Y. Petrov ve A. M. Şyorgen iştirak etti. Meşhur dilci F. Mikloviç’in Doğu ve Güney-Doğu Avrupa dillerindeki Türkizmlerle ilgili çalışması bol miktarda sözlük birimi malzemesi içermektedir. K. Lokoç’un 1927 yılında çıkan “Avrupa Dillerinde Doğu Sözcüklerinin Etimolojik Sözlüğü (Этимологический Словарь Восточных Слов в Европейских Языках)” adlı eseri alana çok az yenilik getirmiştir.

F. Y. Korş’un, F. Mikloviç’in çalışması ile ilgili yorumlarında ve “İgor’un Alayı Hakkında Rivayet (Слова о Полку Игореве)” adlı eserde geçen Türkizmlerle ilgili P. M. Melioranskiy ile girdiği tartışmalarda Rusçaya alınan sözcüklerin zamanı ve yeri konusunda oldukça değerli bilgiler vermiştir. N. K. Dmitriyev’in 1958 yılında “Sözlükçülük Derlemesi (Лексикографический Сборник)”nin 3. cildinde yayımlanan “Rusça Sözlüğün Türkçe Unsurları Hakkında (О Тюркских Элементах Русского Словаря)” adlı makalesi oldukça ilgi çekicidir. Çalışma, D. N. Uşakov’un editörlüğünde yayımlanan “Rusçanın Açıklamalı Sözlüğü (Толковый Словарь Русского Языка)” adlı esere Türkoloji açısından yorumlar içermektedir. N. K. Dmitriyev’in çalışması M. R. Vasmer’in “Rusça Etimolojik Sözlüğü (Русский этимологический словарь)” adlı eserine de birçok düzeltme içermektedir.

⁵ Canlı/cansız ayrımı sadece “kim” ve “ne” sorularında görülmektedir.

⁶ Erkek cins cansız ve orta cins adlar ek almazlar (veya ek işaretsizdir); erkek cins canlı varlıklar ilgi hali (Родительный падеж) ile aynı eki alırlar. Teklik dişi cins adlar canlı cansız ayrımı olmaksızın (“ь” yumuşatma işareti ile bitenler hariç) son sese göre +y/+ю eklerinden birisini alırlar. Yumuşatma işareti ile biten dişi cins adlar ek almazlar. Çokluk dişi cins adlar yine erkek cins adlarda olduğu gibi canlı/cansız olmasına göre çekimlenir.

lehçelerinde olduğu gibi $+(n)I\tilde{n}$ şeklinde yani son ünsüzünün “damak n’si”⁷ olduğu bilinmektedir. Oysa ulaşılan Rus dili tarihi ile ilgili kaynaklarda bu ek için verilen bilgiler ne yazık ki yetersizdir⁸.

Türkçede, $+(n)In/+(n)Un$ eki ile *ilgi hâli* yapılmaktadır⁹. Bu ek, bir varlığın başka bir varlığa ait olduğunu, bir bütünün parçası olduğunu bildirmektedir. Eski Türkçeden (Alyılmaz, 1994: 52) günümüze (Korkmaz, 2014: 112) kadar gelmiş, bütün Türk lehçelerinde varlığını sürdürmüştür.

Rusçada ilgi hâli, *Roditel’ny Podej* (Родительный падеж)¹⁰ adı verilen isim hâli ile yapılmaktadır. Bu hâlin temel işlevleri - bir nesnenin yokluğunun (*нет воды, нет молока*) ve ölçünün bildirilmesi (*стакан воды, литр молока*) gibi birkaç işlevi dışında - Türkçedeki ilgi hâli ile aynıdır.

RP Türkçede olduğu gibi belirtili isim tamlaması kurar. Türkçe ve Rusçada, tamlama yapısı da birbirinden farklıdır. Türkçede asıl öge sonda yardımcı öge başta; Rusçada ise diğer Hint-Avrupa dillerinde olduğu gibi asıl öge başta yardımcı öge sondadır. Rusçada bir tamlanan eki bulunmaz, bu yüzden tamlayan eksiltilemez aksi halde tamlama bozulur.

дочка капитан+a

yüzbaşı+nın kız[ı] (Yüzbaşının kız)

Rusçada cinsiyet kategorisi olduğu için RP de cinsiyete göre değişmektedir. Ayrıca sayı kategorisi de getirilecek eklere etki etmektedir. Teklik erkek ve orta cins adlar $+(y)A^{11}$, dişi cins adlar ise $+I^{12}$ eki almaktadır. Çokluk erkek ve orta cins adlar $+ov / +(y)ev^{13}$ eki alırlar. Çokluk dişi cins adlarda ise RP işaretlidir ($+\emptyset$). Bu durumda ismin sonundaki cinsiyet eki de düşürülmektedir.

⁷ “n” ve “ñ” seslerinin ikisi de nazal (*Fr.*: nasal) yani genizsil sestir. Bu yüzden “ñ” sesi için nazal terimini kullanmak diğer “n” sesinden ayırıcı bir anlam taşımaz. “ñ” sesinin boğumlanmasında arka damağın (damağın yumuşak kısmının) etkisi olduğundan diğer “n” sesinden ayırmak için “damak n’si” adlandırması kullanılmıştır.

⁸ Ayrıca Rus dili tarihi ile ilgili erişebildiğimiz kaynaklar da sınırlıdır.

⁹ Ergin, ekin, ismi isme bağlamak, ismi fiile bağlamak ve zamirleri edatlara bağlamak için üç yerde kullanıldığını belirtmektedir (Ergin, 2000: 230-231).

¹⁰ Yazının devamında RP şeklinde alınacaktır.

¹¹ $+a$ veya ince ünsüzler ve yumuşatma işareti ile $+a$

¹² $+bı$ veya ince ünsüzler, yumuşatma işareti ve $\ç, g, h, j, k, \ş, \ş$ ünsüzlerinde ile $+u$

¹³ $+o\emptyset / +e\emptyset$

Türkçedeki belirtisiz isim tamlaması yani ilgi hâli eki almayan tamlamaların Rusçada karşılığı yoktur. Bu tür tamlamalar sıfat tamlaması olarak kurulur. Tamlayan olarak getirilen isim, sıfat yapım eklerinden birisini alarak sıfata dönüştürülür¹⁴.

Капитанская дочка (yüzbaşı kızı)

Русский язык (Rus dili)

Турецкая литература (Türk edebiyatı)

Bu sıfat yapım ekleri haricinde, geçmişte yaygın olarak kullanıldığı halde günümüz Rus yazı dilinde, konuşma diline nazaran az kullanılan Türkçe karşılık olarak “iyelik sıfatları” diyebileceğimiz *Prityajatel’nyje prilagatel’nyje* (Притяжательные¹⁵ прилагательные = *possessive adjectives*) bulunmaktadır. Bu iyelik sıfatları +(n)In, +ov, +(I)y ekleri ile oluşturulmaktadır.

Eklerden hangisinin hangi sözcüklerle iyelik sıfatı oluşturduğu, belirli bir kuralı olup olmadığı konusunda dil bilgisi kitaplarında net bir bilgi ile karşılaşmamıştır. Nahtigal, +ov ekinin erkek cins adlarla +(n)In ekinin ise dişi cins adlarla üretken olduğunu belirtmektedir (Nahtigal, 1963: 269). Günümüzde bitimi dişi cins adlar gibi olanlar hariç, +(n)In eki erkek cins adlar ile kullanılmamaktadır. Söz konusu eklerin her birinin her sözcüğe eklenip iyelik sıfatı yapmadığı açıktır.

Iyelik sıfatı eklerinden +ov, ögelerin dizilim farkı dikkate alınmazsa, RP çokluk erkek ve orta cins adlara getirilen eke benzemektedir. RP çokluk ekinden farklı olarak ögelerin dizilimi *tamlayan + tamlanan* (niteleyen + nitelenen) şeklindedir ve birden fazla varlığa değil de bir varlığa aitlik bildirir.

Иван+ов день (İvan+ın günü) (iyelik sıfatı)

день Иван+ов (İvan+lar+ın günü) (ilgi hâli)

+(I)y eki diğer eklerle nazaran daha az kullanılmaktadır. Diğer iki ek tek bir varlığa aitlik bildirmektedir. Sıfat tamlamasından ziyade belirtili isim tamlaması gibi öbekler oluştururlar fakat +(I)y eki varlıkların tümünü kapsayan genele aitlik bildirir. Bu yüzden Türkçedeki belirtisiz isim tamlamaları gibi öbekler oluşturmaktadır.

¹⁴ -н-, -ист-, -к-, -ск-, -оват-, -онн- (болотный, золотистый, бойкий заводской, розоватый, конституционный) (Komisyon, 2004: 45)

¹⁵ Притяжательный: ~ое местоимение грам. iyelik (или mülkiyet) zamiri. (Mustafayev ve Şçerbinin, 1996: 710).

коровье молоко (inek sütü)

лисья нора (tilki ini)

говяжья котлета (sığır [eti] köftesi)

баранья нога (koşun ayağı)

Son olarak, *+(n)In* eki, biçim ve işlev olarak Türkçedeki *+(n)In / +(n)Un* ekine benzemektedir. Bu ekle kurulan tamlamalar diğer sıfat tamlamalarında olduğu gibi genel bir kavrama aitlik bildirmez, ilgi halinde olduğu gibi belirli bir şeye aitlik bildirir. Daha önce de ifade edildiği gibi incelediğimiz, Rus dilinin tarihi ile ilgili ulaşabildiğimiz kaynaklarda ekin kökeni ve oluşumu hakkında net bir bilgi verilmemektedir. Bu ek, Rusça ile akraba diğer Slav dillerinde de bulunmaktadır (Basova vd., 2003: 89; Maslov, 1956: 99). 13. yüzyıl metinlerinde de sıklıkla kullanıldığı düşünülürse (Kojin, 1989: 19-23) ekin köklü bir geçmişi olduğu söylenebilir (İvanov, 1990: 291-293).

Rusçada bu ek ses uyumuna uygun olarak *+in* veya *+(n)in* şeklinde eklenmektedir. Rusçanın kendine has bir ses uyumu vardır ve Türkçeden farklıdır. Rusçadaki ses uyumu Türkçedeki kalınlık incelik uyumu gibi değil de son ünsüzün kalınlık inceliğine göre tayin edilir. Mesela, yukarıda verilen RP eklerinden dişi cins adlara getirilen ek son ünsüz kalın ise *+i*, ince ise *+i* şeklindedir¹⁶. Bunun dışında Rusçada *ç, g, h, j, k, ş, ş*¹⁷ seslerinden sonra *+i* ünlüsü yazılmadığı için yine RP eki *+i* şeklindedir.

*Иль+ин день*¹⁸ (*İlya+nin gün*)

*Бабушк+ин*¹⁹ *платок* (*nine+nin başörtü*)

*Кошк+ин дом*²⁰ (*keci+nin ev*)

Сестриц+ын плац (*kız kardeş+in pardösü*)

¹⁶ Rusçada kalın, ince şeklinde değil de sert (твёрдый) yumuşak (мягкий) şeklinde adlandırılmaktadır fakat bu adlandırma ile Türkçedeki sertlik, yumuşaklıktan ziyade kalınlık incelik kastedilmektedir. Türkçedeki sert ünsüzler Rusçada глухой (глухой) yumuşak ünsüzler, звонкий (звонкий) şeklinde adlandırılmaktadır.

¹⁷ *ş (=ш)* Türkçe kaynaklarda bu ses “şç” veya “şş” şeklinde verilmektedir. Bu durum yanlış anlamaya sebep olmaktadır. Rusçada bu ses diğer “ş” (=ш) sesinden ince (мягкий) olması ile ayrılır. Bu yüzden ayrı bir işaretlemeyi uygun gördük.

¹⁸ 20 Temmuz Rus halk takviminde bu şekilde adlandırılmaktadır.

¹⁹ Sözcüğün aslı “Бабушка”dır. Sondaki “а” cinsiyet alameti (признак рода) olarak büyük bir çoğunlukla dişi cinsine işaret eder. Sözcüklere başka bir çekim eki getirildiğinde cinsiyet alameti düşürülür. Mesela, yüklem halinin bu sözcüğe eklenişi *Бабушк+у* şeklindedir. Bu kural tüm isimler için geçerlidir.

²⁰ “Кошкин дом” Samuil Yakovleviç Marşak’a (Самуил Яковлевич Маршак) ait bir masalın adı.

Ruşçada ek ünsüzlerle biten bazı (erkek cins) adlara *+nin* şeklinde eklenmektedir. Türkiye Türkçesinde ise ilgi hâli ekinin *+nIn* şekli ünlü ile biten sözcüklere getirilmektedir. Fakat ilgi hâli, Özbek ve Uygur Türkçesinde ünsüz ile biten sözcüklere kalınlık incelik uyumu gözetmeksizin *+ning*, Tatar Türkçesinde ise *+niñ / +néñ* şeklindedir.

Ruşça:

Брат+нин дом (erkek kardeş+in evi)

*Муж+нин+а жена*²¹ (er+in kadın/eş)

Özbek ve Uygur Türkçesi:

yarim+ning saçı (yârimin saçı)

mekteb+ning nami (okulun adı)

Ruşçada sıfatlar belirttikleri isimlerle cinsiyet yönünden uyum sağlamaktadır. Bu yüzden dişi ve orta cins adlarla kullanılırken *+(n)In+a*, *+(n)In+o* şeklinde cinsiyet ve *+(n)In+i* şeklinde çokluk ekleri alırlar. Bunun dışında, diğer sıfatlarda olduğu gibi, üzerine hâl ekleri getirilebilmektedir:

Hâl	Teklik			Çokluk
	erkek cins	orta cins	dişi cins	
Yalın hâl	<i>муж+нин</i> ²² (<i>muĵ+nin</i>)	<i>муж+нин+о</i> (<i>muĵ+nin+o</i>)	<i>муж+нин+а</i> (<i>muĵ+nin+a</i>)	<i>муж+нин-ы</i> (<i>muĵ+nin+i</i>)
İlgi hâli	<i>муж+нин+а</i> (<i>muĵ+nin+a</i>)		<i>муж+нин+ой</i> (<i>muĵ+nin+oy</i>)	<i>муж+нин-ых</i> (<i>muĵ+nin+ih</i>)

Ruşçadaki *+(n)In* ekinin Türkçeden farklı olarak kullanıldığı durumlar da görülmektedir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

+ov eki gibi bazı Rus soyadları *+(n)In* eki ile yapılır:

Пушк+ин (Puşkin)

Пут+ин (Putin)

Ruşçada *+(n)In* eki ile yapılmış çok sayıda topluluk, milliyet isimleri bulunmaktadır:

Англичан+ин (İngiliz)

Россиян+ин (Rusyalı)

Граждан+ин (vatandaş)

²¹ Geçmişte halk dilinde “evli kadın” anlamında kullanılmıştır. Günümüzde “замужняя женщина” tercih edilmektedir.

²² Муж=Koca, eş, zevç (Mustafayev ve Şerbinin, 1996: 415); мужнин=er+in, koca+nın.

Крестьян+ин (köylü)

+(n)In ekinin günümüzde kalıplaştığı yapılar da görülmektedir. Ekin, kullanıldığı bazı sözcükler, tamlananın düşürüldüğü sözcüğün artık tek başına bir kavramı karşıladığı görünümü vermektedir.

говяд+ин+a²³ (sığır+in [eti]) = говьяжье мясо (sığır eti)

баран+ин+a (koşun+in [eti])

свин+ин+a (domuz+in [eti])

Sonuç

Görüldüğü üzere Türkçedeki ilgi hâli eki +(n)In ile Rusçadaki iyelik sıfatı eki +(n)In hem biçim hem de işlev olarak birbirlerine çok benzemektedir. Makalenin yazılış amacı da bu benzerliği göz önüne sermektir. Kanaatimizce, +(n)In eki, çok erken dönemde Türkçeden alınmış günümüz Rusçasına kadar ulaşmıştır. Ancak Rusça ve Slav dilleri konusunda ulaşılamayan kaynakların da incelenmesi ile söz konusu benzerlik, daha açık ortaya konacaktır. Rusça ve Slav dilleri uzmanlarının bu dillerden yola çıkarak yapacakları çalışma, meselenin aydınlanmasına ciddi anlamda katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

- AKALIN, Ş. H., TOPARLI, R., GÖZAYDIN, N., ZÜLFİKAR, H., ARGUNŞAH, M., DEMİR, N., AKSU, B. T. ve GÜLTEKİN, B. (2011). *Türkçe Sözlük*. (10. bs.). Ankara: TDK.
- ALYILMAZ, C. (1994). *Orhun Yazıtlarının Söz Dizimi*. Erzurum: Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Yayınları.
- BASOVA, G. D., KAÇURA, A. V., KİHNO, A. V., MUSİYENKO, B. P., OZEROVA, N. G., OLEYNİK, G. P., ROMANOVA, N. P. ve TVORONOVİÇ, O. Y. (2003). *Sopostavitel'naya Grammatika Russkogo i Ukrainskogo Yazıkov*. Kiyev: Nauka Dumka.
- ERGİN, M. (2000). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- İVANOV, V. V. (1990). *İstoriçeskaya Grammatika Russkogo Yazıka*. Moskova: Prosveşçeniye.
- KOJİN, A. N. (1989). *İstoriya Russkogo Literaturnogo Yazıka – Hrestomatiya*. (2. bs.). Moskova: Vısshaya Şkola.
- KOMİSYON, (2004). *Bol'soy Spravoçnik Dilya Şkol'nikov i Postupayuşçih v Vuzı*. Moskova: Drofa.
- KORKMAZ, Z. (2014). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. (4. bs.). Ankara: TDK Yay.
- MASLOV, Y. S. (1956). *Oçerk Bolgarskoy Grammatiki*. Moskova: İzdatel'stvo Literaturı na İnostrannih Yazıkah.
- MUSTAFAYEV, E. M. ve ŞÇERBININ, V. G. (1996). *Büyük Rusça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ruskiy Yazık izniyle Multilingual.

²³ говядина < говядо “Boynuzlu, iri büyükbaş hayvan” (Vasmer, 1986: 426).

- ŞİPOVA, Y. N (1976). *Slovar' Tyurkizmov v Russkom Yazıke*. Almatı: Nauka KazSSC.
- ŞVEDOVA N. Y., ARUTYUNOVA N. D., BONDARKO A. V., İVANOV V. V., LOPATİN V. V., ULUHANOV İ. C. ve FİLİN F. P. (1980). *Russkaya Grammatika*, 1. Cilt. Moskova: Izdatel'stvo-Nauka.
- NAHTİGAL, R. (1963). *Slavyanskiye Yazıki*. (çev. N. M. Yolkina). Moskova: İzdatel'stvo İnostrannoy Literaturı.
- VASMER, M. (1986). *Etimologiçeskiy Slovar' Russkogo Yazıka*, 1. Cilt. Moskova: Progress.
- https://ru.wikipedia.org/wiki/Тюркизмы_в_русском_языке#cite_ref-D1.84_2-1 (Erişim tarihi: 16.01.2015)
- http://filologdirect.narod.ru/sra/sra_2006_19.html (Erişim tarihi: 16.01.2015)
- <http://www.philology.ru/linguistics2/dobrodomov-67.htm> (Erişim tarihi: 16.01.2015)